

> Gemompelde gedichten maken **stallen** weer leuk

Karin Broer

Zwijndrecht, Enschede en 's-Hertogenbosch. De fietsstallingen van de NS-stations van deze drie steden worden de komende maanden heringericht. Nieuwe rekken, meer kleur en verrassende leuke dingen als gemompelde gedichten moeten een bezoek aan de bewaakte stalling van de NS leuker en prettiger maken. Als de pilot slaagt, zijn er nog tientallen kandidaten voor upgrading.

In 's-Hertogenbosch staat de proefopstelling voor het 'aankleedpakket' voor de bewaakte fietsenstallingen in de verste hoek. Een hoek die nu toch de aandacht trekt. Een man met een sikje haalt zijn fiets uit het rek. Ja, hij vindt de nieuwe aankleding wel mooi. 'Minder beton en een stuk lichter. Leuk die kleuren.' Wel jammer dat ze de verdiepte vloer voor de fietsen niet meteen gelijk getrokken hebben met de paden, vindt hij. 'Met twee hernia's blijft dat vervelend in het gebruik.'

Meer licht, dat is wat bij eerste indruk vooral opvalt. Het lichtniveau is hoger dan gebruikelijk in een NS-stalling. Jan van de Kraats, projectmanager bij NS Fiets, legt uit dat er geëxperimenteerd is met verschillende lichtsterktes: 100 en 200 lux, twee of vier keer zoveel dan de gebruikelijke 50 lux. De twee lichtniveaus uitgevoerd met LED of met traditionele tl-buizen werden gecombineerd met mintgroen of rood geschilderde looppaden. Zo'n vijftig mensen mochten daarna enquêtes invullen: klanten van de stalling maar ook mensen van ProRail, NS Reizigers, stallinghouders. Van de Kraats: 'Zeer tot mijn verbazing, want zelf had ik een voorkeur voor de tl-verlichting, koos 75 procent voor de 100 lux LED-verlichting met de groene paden. Die combinatie gaan we nu in de drie stallingen uitvoeren.'

Egaal verlichtingsniveau

Het is een opmerkelijke uitkomst van de enquête omdat een recente studie over kleurbeleving op stations juist uitwijst dat reizigers warme kleuren en een verminderd lichtniveau prettiger vinden. Van de Kraats: 'Het verschil met een station is wel dat hier niet gewacht wordt, het is geen verblijfsruimte. Mensen hebben hier maar één doel: hun fiets snel plaatsen en daarbij willen ze zich veilig voelen, dat is heel belangrijk. Met dit licht kun je zien en word je gezien.'

De verlichtingsbakken zijn diagonaal opgehangen met het doel zoveel mogelijk een egaal verlichtingsniveau te bereiken. Van de Kraats: 'Je moet zo weinig mogelijk pieken en dalen in het verlichtingsniveau hebben. Daarom is het ook belangrijk zo min mogelijk uitsteeksel op de wanden en op het plafond te hebben.' Indirecte verlichting is ook uitgetoet, maar de spiegellende hoog opgehangen bakken boven de rekken, waar de tl-verlichting achter verstopt zat, bleken niet praktisch: sturen raakten de bakken en repareren of vervangen van de lampen bleek een lastig karwei.

Een rode loper bij de ingang heet de fietser welkom.

Convenience

Aanleiding voor de upgrading, zoals ze het project bij NS Fiets noemen, is het vervangen van rekken in bewaakte stallingen die niet onder het Ruimte voor de Fiets-programma vallen (stallingen zonder capaciteitstekort). Het plan is om ook in deze stallingen de oude rekken met hart-op-hartafstand 30 centimeter te vervangen door rekken met hart-op-hartafstand

Fietser: 'Minder beton en een stuk lichter. Leuk die kleuren.'

van minimaal 37,5 centimeter. De projectmanager bij NS Fiets: 'Als je rekken gaat vervangen, wil je ook een kwastje langs de muren en de vloeren. En dan ga je nadenken: gaan we alles weer grijs maken? Bij NS Fiets willen we dat stallen weer leuk wordt. We zijn bezig met convenience, hoe kan het gebruikersvriendelijker? We gaan bijvoorbeeld een spiegel bij de uitgang ophangen, zodat de dames even kunnen zien of hun haar wel goed zit, even de lippen kunnen stiften. Een fietspomp moet klaarstaan. We gaan oplaadplekken voor elektrische fietsen maken. De beleving moet beter.'

De verlichtingsbakken zijn diagonaal opgehangen met het doel zoveel mogelijk een egaal verlichtingsniveau te bereiken.

Zintuigen

Bij het verzamelen van ideeën om de beleving van de stalling te verbeteren zijn alle zintuigen nagelopen. Voor het voelen is het prettiger om op geverfd beton te lopen. Zien kreeg veel aandacht. Lichtsterkte en kleur, maar ook nummers op de looppaden waardoor het makkelijker is de fiets terug te vinden. Ook komen er 'leuke dingen'. Foto's van grappige zadeldekjes of kleurrijke fietstassen worden opgehangen tegen blinde muren. Van de Kraats: 'Geen donkere eindpaden, dat willen we niet meer. En we hopen dat zo'n foto ook de nieuwsgierigheid wekt waardoor mensen wat verder naar achter doorlopen. Dat is beter voor het gebruik van de stalling.' Een blinde muur in de stalling krijgt een groen vlak met zwarte lijst waarin met gele letters teksten van Loesje komen. Van de Kraats: 'Dat zijn zo wat elementen om een glimlach op de gezichten te krijgen.' Niet alles heeft het gehaald. In 's-Hertogenbosch werd geëxperimenteerd met houten en rubberen latjes op de pilaren, maar die bleken niet zoveel toe te voegen aan de beleving. Ze zullen daarom spaarzaam worden toegepast. Van de Kraats: 'Ik steek dan toch liever 50 euro in een rek dan 50 euro in wandversiering.'

Nummers op de looppaden waardoor het makkelijker is de fiets terug te vinden.

Ook de neus krijgt aandacht. Van de Kraats: 'Een oude stalling kan flink stinken bij vochtig weer. In veel stallingen staan nog houten rekken die stinken, natte regenbroeken, natte fietstassen, bromfietsen. Ook nieuw staal heeft een nare geur. Om dat te compenseren gaan we geurdispensers gebruiken, met strandlucht of boslucht. Net als de mintgroene kleur verwijzen we naar de natuur, fietsen heeft met naar buiten gaan te maken.' Het zintuig horen zorgt voor een originele aanvulling: geen muzak maar een mompelend voorgelezen gedicht zal de stalling vullen. Van de Kraats: 'Dat heeft deels met praktische zaken te maken. Als je moderne muziek laat horen moet je namelijk Buma Stemra betalen, klassieke muziek vindt niet iedereen prettig, muzak wordt geassocieerd met een winkelcentrum. Toen kwamen we op het voorlezen van een gedicht, dat past ook goed bij de NS als sponsor van de NS publieksprijs.' Alleen voor het zintuig smaak kon moeilijk iets verzonnen worden. Van de Kraats: 'Misschien delen we eens een snoepje uit.'

Buitenmodel fietsen

De vervanging van de rekken is natuurlijk een belangrijk onderdeel van de upgradering. In Den Bosch zijn de uitschuifbare etagerrekken van Jan Kuipers toegepast. Omdat de stalling te weinig hoogte heeft, kon op de etage de helft van de rekken niet gebruikt worden. Dat betekent in de praktijk een hart-op-hartafstand van 75 centimeter. Van de Kraats: 'De klanten zijn daar laaiend enthousiast over.' De steeds breder en hoger wordende sturen zorgen in de stalling voor lastige problemen. Van de Kraats: 'Retrofietsen, moederfietsen, die passen nauwelijks in een fietsenrek.' Daarom komen er ook speciale plekken voor buitenmodel fietsen. Dat vak, aangegeven met oranje belijning, krijgt een eigen beeldmerk.

Van de Kraats (NS):

'Een oude stalling kan flink stinken bij vochtig weer.'

Warm welkom

Ook de ingang van de stalling krijgt extra aandacht. Een rode loper ('Fietsers krijgen een warm welkom', zegt Van de Kraats) lokt hen als het ware de stalling in. In Den Bosch is er een houten leuning met ingebouwde led-verlichting te zien. Het heeft een chique uitstraling, maar die leuning zal elders niet terugkomen. Van de Kraats: 'Het voegt te weinig toe in verhouding tot de kosten.' Een grote driehoekige lichtbak met het logo van de bewaakte stalling zal wel overal te zien zijn.

Per stalling kost de verbouwing zo'n 2 tot 4 ton. Totaal zijn er 43 stallingen die voor de upgradering in aanmerking komen. De pilot met de drie stallingen gaat inclusief rekken 1,1 miljoen euro kosten. De eerste in 's-Hertogenbosch is naar verwachting eind maart klaar.

Van de Kraats benadrukt dat het om het totaalpakket gaat. 'Het is niet alleen een beetje verf of alleen ander licht, de opeenstapeling van kleine maatregelen moet het effect hebben dat de gebruiker denkt: Oh, wat mooi, wat is het hier prettig.'